

DANIŞTAY BAŞKANLIĞI İLGİLİ DAİRESİNE
Gönderilmek Üzere
KAHRAMANMARAŞ 4. İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

DOSYA NO : 2025/ 91 E, 2026/521 K

DAVACILAR : YEŞİL BARIŞ AKDENİZ DERNEĞİ ve diğerleri

VEKİLİ : Av. Gökhan CANDOĞAN

DAVALI : ÇEVRE,ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

VEKİLİ : Av. Şule ERKAN

TEMYİZ EDEN

MÜDAHİL : AFŞİN ELBİSTAN ELEKTRİK ÜRETİM VE TİCARET A.Ş.

VEKİLİ : Av. Dilşad YILMAZ

KONU : Temyiz başvuru dilekçemizin sunulması ile Kahramanmaraş 4.İdare Mahkemesinin 11.06.2026 tarih, 2025/91 E, 2026/521 K sayılı kararının BOZULMASINA karar verilmesi talebimizdir.

AÇIKLAMALAR : Yukarıda esas ve karar numarası yazılı olan dava dosyasından müvekkilin yükümlülüğünde bulunan Afşin Elbistan A Termik Santrali 5. Ve 6. Ünite ilave projesi ÇED Olumlu Kararı'nın iptaline karar verilmiş olması usule ve hukuka aykırıdır.

Hükme esas alınan bilirkişi kök raporu ve ek rapor varsayıma dayalı objektif ve teknik kriterlerden uzak olduğu için dosyaya sunmuş olduğumuz itirazlarımız dikkate alınmadan eksik ve hatalı hüküm verilmiş olup temyiz gerekçelerimizi aşağıda sıralamaktayız.

USULİ TEMYİZ GEREKÇELERİMİZ

1. HÜKME ESAS ALINAN RAPORUN GENEL OLARAK BİLİMSEL YÖNTEMDEN UZAK OLMASI

- Kullanılan verilerin kaynağının açıkça belirtilmediği,
- Hesaplamaların hangi ulusal veya uluslararası mühendislik standartlarına dayandığının gösterilmediği,
- Hiçbir modelleme (AERMOD, hidrojeolojik model vb.) kullanılmadan sonuç üretildiği, görülmektedir.

Bu haliyle rapor; denetlenebilir, tekrar üretilbilir ve bilimsel bir rapor niteliği taşımamaktadır.

Yukarıda yer verilen iddialara ilişkin bilgiler, Nihai ÇED Raporu'nun 219. Sayfasında yer alan "Modelleme Çalışmalarında Kullanılan Yöntem" başlığı altında anlatılmıştır: "Hava dağılım modellemesi olarak EPA tarafından geliştirilen ve ABD'de yapılan ÇED çalışmalarında kullanılması aynı kuruluş tarafından onaylanmış olan AERMOD (AERMIC Modelling) Modeli kullanılmıştır." şeklinde ifade edilmiştir. Modelleme sonuçları ve modellemede kullanılan veriler, Nihai ÇED Raporu Ek-12, Ek-13 ve Ek-16'da yer almaktadır.

2. RUHSATIN "GEÇERSİZ" OLDUĞU YÖNÜNDEKİ TESPİTİN HUKUKİ VE TEKNİK DAYANAKTAN YOKSUN OLMASI

Hükme esas alınan raporda, ruhsat alanının bir kısmının devredildiğini belirterek, ÇED raporunda kullanılan ruhsatın geçerli olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Ancak;

- Bir ruhsatın kısmi alan devri, ruhsatın tamamını hükümsüz hale getirmez
 - Ruhsatın kalan kısmı hukuken geçerliliğini sürdürür
 - ÇED raporunun dayandığı alan bakımından ruhsatın geçerliliği ayrıca incelenmeden yapılan bu genelleme hatalıdır
- Dolayısıyla bu tespit: hukuki bilgi eksikliğini ortaya koymuştur.

3. KÖMÜR REZERVİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMENİN MÜHENDİSLİK STANDARTLARINA AYKIRI OLMASI

Yargılama aşamasında, ÇED raporunda belirtilen kömür rezervi hatalı bulunarak farklı bir rezerv değeri ileri sürülmüştür.

Ancak;

- Rezerv hesap yönteminin (JORC, UMREK vb.) ne olduğu belirtilmemiştir
- Sondaj verileri, kesitler veya rezerv modellemesi sunulmamıştır
- Sadece “üretilecek miktarın düşülmesi” yoluyla basit aritmetik çıkarım yapılmıştır.

Bu yaklaşım, madencilik mühendisliği disiplininde kabul edilebilir bir rezerv hesap yöntemi değildir. Madencilik, bütünüyle önceden öngörülemez ortamlarda gerçekleşir. Maden Mühendisliği disiplininde, Kömür Rezerv Hesabı, kabullere göre yapılır. Ulusal (UMREK) ve Uluslararası (JORC, NI-43/101 vb.) kaynak ve rezerv hesaplama metodolojileri, bu alanda güvenilirliği ve kabullerde standartlaşmayı sağlamak için yürürlüğe konulmuştur. Buna rağmen rezerv miktarı kabullere ve hesap yöntemine göre değişiklik gösterir. Hal böyle iken, üretim ölçeği belli olan bu projede rezervin az ya da fazla hesaplanmış olmasının santralin işletme ömrü üzerindeki etkisinin dışında bir etkisi söz konusu değildir. Dolayısıyla rezerv miktarının ÇED Olumlu kararının iptaline esas alınması, Bilirkişi Raporundaki eksik ve yanlış değerlendirmenin, mahkemeyi yanlış yönlendirmesinin bir sonucudur.

4. TOZ EMİSYONU HESAPLARININ BİLİMSEL GERÇEKLİKTEN UZAK OLMASI

Hükme esas alınan yapılan emisyon hesaplamasında:

- Hangi emisyon faktörünün kullanıldığı belirtilmemiş
- Meteorolojik veriler dikkate alınmamış
- Atmosferik dağılım modellemesi yapılmamıştır

Buna karşılık ÇED raporunda: uluslararası kabul görmüş modelleme yöntemleri kullanılmaktadır.

Ancak basit oranlama ile yapılan hesap, bilimsel modellemenin yerine geçemez.

Meteoroloji, kirleticilerin atmosferik dağılımını etkileyen en önemli faktördür. Modelleme çalışmaları kapsamında gerekli olan meteorolojik bilgilerin temini için Meteoroloji Genel Müdürlüğü’nden temin edilen “Elbistan Meteoroloji İstasyonu” verileri kullanılmıştır. Bölgedeki genel meteorolojik koşullar hakkında bilgi edinmek üzere uzun yıllar ortalamaları incelenmiş, bölgenin karakteristik koşullarını temsil etmesi sebebiyle Meteoroloji Genel Müdürlüğü’nün 27.09.2019 tarih ve E.93682 sayılı görüş yazısı doğrultusunda 2015 yılı meteorolojik verileri modelde kullanılmak üzere seçilmiştir. Modellemede kullanılan emisyon hesaplamaları ise Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak Nihai ÇED Raporu’nun 221 – 225 sayfalarında yer aldığı üzere detaylı şekilde hesaplanmıştır.

5. SAĞLIK KORUMA BANDINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMENİN BELİRSİZ VE SONUÇSUZ OLMASI

Hükme esas alınan raporda, sağlık koruma bandına ilişkin çelişkiler bulunduğunu belirtmekle birlikte:

- Kendisi herhangi bir mesafe önermemiş
- Risk analizi yapmamış
- Modelleme sunmamıştır.

Dolayısıyla: tespit edilen husus teknik bir sonuca bağlanmamış, değerlendirme eksik bırakılmıştır.

6. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMENİN KONUYLA İLGİSİZ OLMASI

Raporda 4857 ve 6331 sayılı kanunlar arasında karşılaştırma yapılmıştır.

Ancak;

- Bu husus ÇED'in çevresel etkileri ile doğrudan bağlantılı değildir
- Projenin çevresel uygunluğunu etkilemez

Bu nedenle bu değerlendirme esas uyumsuzlukla ilgisiz olup raporu gereksiz şekilde genişletmektedir.

7. TOPRAK DERİNLİĞİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMENİN SOMUT VERİDEN YOKSUN OLMASI

70 cm toprak derinliği hatalı bulunmuş ancak;

- Alternatif bir ölçüm sunmamış
- Sahaya ilişkin veri ortaya koymamış

Dolayısıyla: soyut eleştiri yapılmış, somut karşı veri sunulmamıştır.

H. ZEMİN ETÜDÜNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMENİN MÜHENDİSLİK UYGULAMALARINA AYKIRI OLMASI

Yaklaşık 3,4 km uzaklıktaki verilerin kullanılması uygun görülmemiştir.

Ancak;

- Aynı jeolojik formasyon içinde bölgesel veri kullanımı mühendislikte yaygındır
- Bu yaklaşım birçok büyük ölçekli projede uygulanmaktadır

Dolayısıyla bilirkişinin bu yaklaşımı aşırı katı ve uygulama gerçeklerinden kopuktur. Afşin-Elbistan Havzasındaki hakim jeolojik formasyonların jeoteknik özellikleri hemen hemen havzadaki bütün sektörlerde aynı aralıktaki seyretmektedir.

Daha inşaat projesi aşamasına gelmemiş bu proje için, bölgesel jeoteknik verilerle taahhütte bulunulması yaygın bir uygulama olup, detay projelerin hazırlanması aşamasında zorunlu olarak yapılacak bir etüt çalışmasıdır. Bu konunun ÇED Olumlu Kararının iptali için gerekçe olarak ifade edilmesi, işin tekniğine, uygulama prosedürüne ve bu süreçteki yasa ve yönetmelik hükümlerine müdahale anlamı taşımaktadır.

8. EKOLOJİK DEĞERLENDİRMENİN TAMAMEN YORUMA DAYALI OLMASI

Hükme esas alınan raporda, ekosistemin bozulduğunu ve geri kazanımın zor olduğunu belirtmiştir.

Ancak;

- Herhangi bir flora/fauna envanteri sunulmamış
- Biyolojik çeşitlilik ölçümü yapılmamış
- Nicel veri bulunmamaktadır

Buna rağmen "ÇED olumlu görülemez" şeklinde kesin hüküm kurulmuştur.

Bu ifade:

- Bilimsel değildir.
- Aynı zamanda bilirkişinin görev sınırını aşmaktadır.

9. ATIKSU ARITMA SİSTEMİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELERİN YORUMSAL NİTELİKTE OLMASI

Hükme esas alınan raporda sistemin bazı kısımlarının anlaşılmadığı belirtilerek somut ve net tespit yapılmamıştır.

Ancak;

- Bu durum teknik eksiklik değil, ifade farklılığı olabilir
- Sistem tamamen yok sayılmamıştır

Dolayısıyla bu değerlendirme: iptal gerekçesi oluşturacak ağırlıkta değildir.

10. HİDROJEOLÖJİK DEĞERLENDİRMELERDE ABARTILI SONUÇLARA VARILMASI

Bilirkişi, susuzlaştırma modellemesinin yapılmadığını belirtmiştir.

Ancak;

- Bu tür modellemeler ileri mühendislik çalışmalarıdır
- ÇED sürecinde her zaman detaylı olarak yer almayabilir
- İzleme ve uygulama aşamasında tamamlanabilir

Dolayısıyla bu husus:

iptal gerekçesi değil, geliştirilmesi mümkün teknik bir konudur.

11 . RAPORUN SONUÇ KISMININ METODOLOJİK OLARAK HATALI OLMASI

Hükme esas alınan Raporun sonuç bölümünde:

- Bazı disiplinler açısından “uygun”, bazıları açısından “uygun değil” denilmiştir

Ancak:

ÇED süreci bütüncül etki analizi gerektirir. Parçalı değerlendirmeler üzerinden genel sonuca ulaşılması: metodolojik olarak hatalıdır.

ESASA İLİŞKİN TEMYİZ GEREKÇELERİMİZ

A) MADEN MÜHENDİSLİĞİ UZMANLIK ALANI YÖNÜNDEN AÇIKLAMALARIMIZ

Afşin Elbistan Termik Santralinin yıllara göre elektrik üretim miktarı yazıldıktan sonra, ÇED raporunun "Kömür Üretimi" başlıklı bölümündeki Kışlaköy sektöründe 626 milyon ton kullanılabilir kömür olduğuna ilişkin açıklamasının ruhsattaki bir bölüm yerin TKİ'ye devredildiği, ek raporda ÇED raporunun hazırlanış tarihi itibarıyla hukuken geçerli bir belge olmadığı yönünde hukuka aykırı bir tespit yer almaktadır.

TKİ'ye devredilen bölümün ileriki aşamalarda kiralama veya başka yöntemlerle kullanılması mümkün olan bir husustur.

Diğer yandan kömür saha miktarının az veya çok oluşu ÇED raporunu olumsuz etkileyecek bir konu olmadığı da bilinen bir gerçek olduğu halde bilirkişi kurulunca bunun eleştiri konusu yapılması anlaşılamamıştır.

ÇED raporunun "Ek :12 Hava Kalitesini Değerlendirme Raporu kömür (sayfa:12 açık ocak işletmeciliği) üretiminden kaynaklanan "Emisyon Miktarı" bölümündeki kömürün taşınma yöntemi ile kömür üretim kapasitesinin 19.584.000 ton/yıldan 30.519.000 ton yıla yükseltilmesi ve bu kapsamda herhangi bir toz emisyon oluşumu beklenmediğine ilişkin açıklamalarına bilirkişi kurulunca hiçbir gerekçe konulmadan "doğru olmadığı kanaatindeyim" denilmek suretiyle eleştiri getirilmiştir. Ancak eleştirinin nedenleri gösterilmiş değildir.

Keza ÇED raporunun "Ek-12 Hava Kalitesini Değerlendirme Raporu syf:14) ile ilgili açıklamaya yer verildikten sonra, aynı şekilde teknik ve bilimsel hiçbir neden gösterilmeden "ifadenin doğru olmadığı kanaatindeyim" denilmek suretiyle eleştiri yöneltilmiştir.

Afşin Elbistan havzasında yapılan etüt ve aramalar sonucu 4,3 milyar ton görünür ve 3,4 milyar ton işletilebilir rezerv tespit edilmiştir. Bu rezerv Kışlaköy, Afşin ve Çöllolar adlı üç ana sektör ve bunların uzantılarından oluşmaktadır.

Bu büyüklükte bir rezervin, Elektrik üretiminde kullanılarak ekonomiye kazandırılması için birçok proje geliştirilmiştir. Bahse konu Afşin-A (5-6) Termik santral ünitelerin yapımı; Afşin A santrali tevsi üniteleri olup, bu santralin yapımı; Enerji Bakanlığı ile Şirket arasında imzalanan İmtiyaz Sözleşmesi uyarınca, Şirketin yükümlülüğündedir.

Ayrıca, enerji yatırımları; 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun Arz Güvenliği başlıklı 20 nci maddesi ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu Ek Madde 2 gereğince Enerji Bakanlığı tarafından hazırlanan "Türkiye Ulusal Enerji Planı" ile belirlenmekte olup, bir devlet kararıdır.

"ÇED Raporunun "Kömür Üretimi" başlıklı Bölümünde "...Linyitin **teminedildiği** Kışlaköy sektöründe 626 milyon tonluk kullanılabilir kömür varlığı söz konusudur. Kışlaköy sektöründe mevcut linyit kömürünün alt ısı değeri 950-1600 kcal/kg, ortalama ise ortalama 1.050 kcal/kg olduğundan termik santralde elektrik üretiminden başka herhangi bir sanayide kullanılmaya elverişli değildir" bilgisi verilmektedir. Ancak Kışlaköy Sahasında 626 milyon ton kullanılabilir kömür varlığı olması mümkün değildir. Ek-2.2'de verilen IV. Grup İşletme Ruhsatındaki alanın batısındaki alanın 5302,41 ha bir kısmı 89256 ruhsat numarası ile TKİ Genel Müdürlüğü'ne devredilmiştir (Şekil S1). Dolayısıyla ÇED raporunda verilen bu ruhsat bilgisi de doğru değildir. " görüşü ile ilgili olarak:

Bilirkişinin yaptığı değerlendirmeler "...Afşin Elbistan (B) termik santralinin kömür ihtiyacının Çöllolar maden sahasından karşılanması planlanmıştır." ve "...Çöllolar maden sahasında 2011 yılında yaşanan kütle hareketleri sonucu, yakıt ihtiyacının tam olarak karşılanamaması nedeniyle" ifadelerinden de anlaşılacağı üzere B santrali kömür işletme alanı Çöllolar sahasıdır.

Mevcut ve planlanan A Santrali için kömür ihtiyacı konusunda Nihai ÇED Raporunda;

"Santralde yerli linyit kömürünün kullanılması planlanmakta olup kullanılacak yerli kömür, Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ) Genel Müdürlüğü'ne ait 1035318 erişim numaralı maden işletme ruhsatlı sahada yer alan Kışlaköy sektöründen sağlanacaktır." değerlendirmelerine yer verilmiş ve bu kapsamda kömür Kışlaköy sahasından karşılanacak şekilde projelendirilmiştir.

Bu konuda Nihai ÇED Raporunda "Santral için gerekli olan kömür Ek-2.1'de yer alan Devir Protokolü kapsamında EÜAŞ Genel Müdürlüğü'ne ait olan 1954 ruhsat numaralı (Erişim Numarası: 1035318) maden işletme ruhsatlı sahada yer alan Kışlaköy sektöründen açık işletme yöntemi ile çıkarılacak ve kömür konveyör hatlar ile santral alanına taşınacaktır. Kullanılacak kömürün özellikleri Tablo IV.2.2.3.1'de verilmiştir." değerlendirmelerine yer verilmiş ve Tablo IV.2.2.3.1'de Kışlaköy sahasındaki kömür varlığı 626 milyon ton olarak belirtilerek yeterli madenin olduğu ve bu nedenle yer seçiminde de mevcut ünitelere ilave olarak planlandığı tariflenmiştir. Bahse konu bu rezerv; Afşin-B santrali kömür ihtiyacının geçici olarak karşılanabilmesi için gerekli kömür ihtiyacını içerecek şekilde, Enerji Bakanlığınca düzenlenen Rezerv Raporu ile hesaplanmış ve İmtiyaz Sözleşmesi ekinde Şirkete verilmiştir. Havzada yeterli miktarda kömür fazlasıyla vardır.

Nihai ÇED Raporu Ek-2.2'de Ruhsatlar ve Kahramanmaraş Valiliği Yatırım ve İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı tarafından düzenlenen Madencilik Faaliyetleri için İşyeri açma ve Çalışma Ruhsatına yer verilmiştir.

Bilirkişi raporunda önceki bölümlere yapılan açıklamalara AYEN yer verilmiş, hiçbir dayanak gösterilmeden hava kirlenme değerlerinin eksik hesaplandığı belirtilmiştir.

Özetle, Maden Mühendisliği ile ilgili bölümlerde bilirkişi kurulunca hiçbir yasal dayanak ve teknik bilimsel bir görüşe yer verilmeden ÇED raporuna katılmadığı ifade edilmiş olup rapor bu haliyle görüşe ve denetime elverişli olmadığı gibi herhangi bir dava ve uyuşmazlıkta göz önünde bulundurulmamalıdır.

B) JEOLJİK VE HİDROJEOLJİK AÇIDAN AÇIKLAMALARIMIZ

Projenin ÇED başvuru sürecinde yürürlükte olan 22.07.2022 tarihli ve 31907 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ÇED Yönetmeliği 6. madde (1) fıkrasında "Bu Yönetmelik kapsamındaki bir projeyi gerçekleştirmeyi planlayan gerçek veya tüzel kişiler; Çevresel Etki Değerlendirmesine tabi projeleri için; ÇED Başvuru Dosyasını ve ÇED Raporunu, Çevresel Etkileri Ön İnceleme ve

Değerlendirmeye Tabi Projeleri için de Proje Tanıtım Dosyasını, Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlara hazırlatmak, ilgili makama sunulmasını sağlamak ve proje kapsamında verdikleri taahhütlere uymakla yükümlüdürler." 6. maddesi 3. fıkrası "Bu Yönetmeliğe tabi projeler için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, ^{proje} için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez. Ancak bu durum söz konusu teşvik, onay, izin ve ruhsat süreçlerine başvurulmasına engel teşkil etmez" hükümleri yer almaktadır.

Bu bağlamda ÇED yönetmeliği ilgili maddeleri çok açık olarak belirttiği üzere yatırımcılar gerçekleştirmeyi planladıkları projelerde ÇED kararı almadan bu projelerle ilgili teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edemez. Bahse konu izinler ÇED sürecinden sonrasında kurumlar nezdinde yürütülecek iş/ işlemler olup söz konusu işlemleri yürüteceğine dair taahhütler Nihai ÇED Raporunda yer almaktadır.

C) TEKNİK HUSUSLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALARIMIZ

ÇED raporunda proje kapsamında planlanan alanlarının memba, mansap ilişkisi **ve** yeraltısuyu akım yönü göz önünde bulundurularak faaliyetin **yeraltı** suyu kaynaklarına olası etkilerinin izlenebilmesi için 1 adet memba ve 2 adet mansap olmak üzere toplam 3 adet gözlem kuyusu önerildiği ifade edilmektedir. Önerilen gözlem kuyusu lokasyonları ve derinlikleri DSİ 20. Bölge Müdürlüğü onayı alındıktan sonra ve faaliyete başlanılmadan önce açılacak olup gözlem kuyularından aylık olarak seviye, debi, bulanıklık, sıcaklık, pH **vb.** ölçümler yapılacak ve **alınacak** numunelerde 3 ayda bir laboratuvar da kimyasal analizler yapılarak yeraltı suyu izleme sonuçlarına ilişkin değerlendirmeleri içeren rapor, düzenli aralıklarla DSİ 20. Bölge Müdürlüğü'ne sunulacağı belirtilmektedir. Bahse konu Hurman Çay ve Pınarbaşı Deresinin kirletilmesi gibi bir şey söz konusu değildir.

Kışlaköy kömür işletmelerinde susuzlaştırma amaçlı açılan Karstik drenaj kuyularından yaklaşık yılda 100.000.000 m3, Gıdya susuzlaştırma kuyularından ise 20.000.000 m3 su drenajı yapılmaktadır. Susuzlaştırma kapsamında Karstik drenaj kuyularından drene edilen sular içme ve kullanmaya uygun olup; hali hazırda farklı terfi noktalarından su depoları vasıtasıyla (A Termik Santrali, B Termik Santrali, Linyit İşletmesi, Balıkçıl, Karahüyük, Güvercinlik, Alembey, Ağlıca, Doğansite, Doğanköy, Çatovası, Küçükyapalak, Kalaycık, Alemdar, Çomu, Çoğulhan, Kışlaköy) su temini sağlanmaktadır (Ek :5) Resim-1,2).(Resim-1: A-B Termik Santrali, Linyit İşletme İçme ve Kullanma Suyu Deposu Resim-2: Balıkçıl Köyü İçme ve Kullanma Suyu Deposu)

A Termik santrali ve Linyit İşletmelerinde içme ve kullanma suları belirli periyotlarda Kahramanmaraş Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü Kahramanmaraş Halk Sağlığı Laboratuvarında içme ve kullanma suyuna uygunluğu için analiz yaptırılmaktadır (EK-1/1 Su Analizi Laboratuvar Sonuçları). Köylere tedarik edilen içme ve kullanma sularının analizleri ise Kahramanmaraş Su ve Kanalizasyon İdaresi (KASKİ) tarafından yapılmaktadır.

Mevcut terfi depolarına bahse konu içme suyu kuyuları direkt bağlantılı olup, diğer karstik susuzlaştırma kuyuları ise beton çevre drenaj kanalları **vasıtasıyla** işletmeden uzaklaştırılmakta ve maden faaliyet alanı dışında köylüye tarımsal sulama amaçlı kullanması için beton kanallar ile isale edilmektedir. (Resim-3 Maden Faaliyet Alanı Dışında Tarımsal Sulama Amaçlı Beton İsale Hatları)

İşletme aşamasında çalışacak 800 kişinin 2022 yılı TÜİK verilerine göre su ihtiyaç miktarı yaklaşık 115.048 m3/yıldır. Karstik susuzlaştırma kuyularından drene edilen yıllık su miktarı yaklaşık 100.000.000 m3 olduğu düşünüldüğünde susuzlaştırma kuyuları haricinde farklı bir yüzey sularından içme ve kullanma su temin edilme ihtiyacı şüphesi yer almamaktadır.

Jeolojik haritalar Maden Tetkik Arama (MTA) kurumunca hazırlanmakta ve arşivlerinde yer almaktadır. Haritaları belirli bir ücret karşılığında MTA kurumundan temin edilerek ÇED raporu içerisine dahil edilebilir. Ancak Bilirkişi raporunun Sayfa 61'de yer alan "Proje alanı ve çevresine ait yenileştirilmiş

stratigrafik sütun kesiti Şekil III.2.2.2.1’de ve proje alanı ve çevresinin gösterildiği 1/5.000 ölçekli Jeoloji Haritası Şekil III.2.2.2.2’de verilmiştir” denilmektedir. Belirtildiği üzere ÇED raporunda 1/5000 ölçekte harita EK-5’de mevcuttur. Ayrıca 1/25000 ölçekli Afşin-Elbistan Kömür Havzası Genel Jeoloji Haritası yazımız ekinde verilmiştir (EK-1/2: Genel Jeoloji Haritası).

Projenin ÇED başvuru sürecinde yürürlükte olan 25.11.2014 tarihli ve 29186 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Mülga ÇED Yönetmeliği 6. madde (1) fıkrasında "Bu Yönetmelik kapsamındaki bir projeyi gerçekleştirmeyi planlayan gerçek veya tüzel kişiler; Çevresel Etki Değerlendirmesine tabi projeleri için; ÇED Başvuru Dosyasını ve ÇED Raporunu, Çevresel Etkileri Ön İnceleme ve Değerlendirmeye Tabi Projeleri için de Proje Tanıtım Dosyasını, Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlara hazırlatmak, ilgili makama sunulmasını sağlamak ve proje kapsamında verdikleri taahhütlere uymakla yükümlüdürler." 6. maddesi 3. fıkrası "Bu Yönetmeliğe tabi projeler için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez. Ancak bu durum söz konusu teşvik, onay, izin ve ruhsat süreçlerine başvurulmasına engel teşkil etmez" hükümleri yer almaktadır.

Bu bağlamda ÇED yönetmeliği ilgili maddeleri çok açık olarak belirttiği üzere yatırımcılar gerçekleştirmeyi planladıkları projelerde ÇED kararı almadan bu projelerle ilgili teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez. Proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edemez. Bahse konu izinler ÇED sürecinden sonrasında kurumlar nezdinde yürütülecek iş/ işlemler olup, söz konusu işlemleri yürüteceğine dair taahhütler Nihai ÇED Raporunda yer almaktadır.

Kök rapora itiraz dilekçemizin ekinde sunmuş olduğumuz fotoğraflar incelendiğinde, Proje alanı ve yakın çevresinde herhangi bir yeraltısuyu kullanımı yada su kuyusu bulunmamakta olup bölgede daha önce DSİ tarafından açılmış yeraltısuyu kuyuları bulunmaktadır. Susuzlaştırma kuyuları Kışlaköy Açık İşletmesi ve dekapaj alanlarında yeraltısuyu drenajı ve araştırma amaçlı açılmış kuyulardır. Afşin-Elbistan Kömür havzası Kışlaköy sektöründe, güvenli ve sürdürülebilir madenciliğin devamı için halen yoğun bir susuzlaştırma faaliyeti yürütülmektedir. Mevcut susuzlaştırma sisteminde karstik saha (karstik akifer) ile Kazı önü ve çevresinde (Gıdya+Alüvyon akifer) olmak üzere 2 (iki) ana grupta susuzlaştırma kuyuları mevcuttur (EK-1/3 Kuyu Durum Haritası). Gıdya akiferi susuzlaştırma kuyu lokasyonları, Açık ocak Orta ve Uzun vade Maden İşletme Projesine uygun ve kazının en az 4 (dört) yıl önünde ilerleyecek durumda planlanmaktadır (EK-1/4 Kışlaköy Kömür Sahası Orta ve Uzun Vadeli (2016-2024 Yılları Arasında) Drenaj Planlaması).

Sonuç olarak bahse konu susuzlaştırma çalışmaları maden işletme faaliyet alanı içerisinde kamulaştırılmış alanda yer almaktadır.

Kışlaköy Kömür Sahasındaki üretilebilir kömür miktarı MTA sondaj verileri ile İşletme Hakkı Devir Sözleşmesi ile Bakanlık tarafından Şirkete Tahsis edilen üretim alanındaki kesin rakam olarak belirtilen kömür miktarıdır.

İki santral ünitesinin devreye alınması ile ek istihdam olacak olup, yerli ve milli kaynaklarla yeni teknoloji ile kurulan santral ünitelerinde çevre daha az etki le daha verimli enerji üretilebilecektir.

Ayrıca Tüm Dava dosyaları ile ilgili olarak; Bahsi geçen tarımsal faaliyetlerle ilgili olarak, tarımda gübre olarak kullanılan yılda 100.000 gıdya üretimi ve piyasaya satışı yapılmaktadır. Üretilen gıdyanın satış fiyatı sentetik gübre fiyatlarına oranla çok daha ucuz olması sebebi ile çiftçiye önemli düzeyde maddi destek sağlamaktadır.

D- ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ YÖNÜNDEN AÇIKLAMALARIMIZ

Söz konusu ÇED Raporu “Ek-12 Hava Kalitesini Değerlendirme Raporu (sayfa 14) 3. İşletme Aşaması Kütlesel Debi Hesabı” bölümünde; “Bölgedeki diğer endüstriyel faaliyetler (Mevcut A Santrali, B Santrali, Düzenli Depolama Alanı, Maden İşletmeciliği, Dekapaj Depolama vb.) ise mevcut durumun tespitine yönelik alanda gerçekleştirilen hava kalitesi ölçümleri ile belirlenmiş ve yapılan hava kalitesi modellemesi ve kümülatif değerlendirmelerde yer almıştır” ifadesi yer almaktadır.

Yaz ve kış olmak üzere iki dönemi temsil edecek şekilde, 4 ay süreyle alanda PM10 ve Çöken Toz mevcut durum ölçümleri yapılmıştır. Model sonuçları ve ölçümlerden elde edilen sonuçlar ile kümülatif etki değerlendirmesi yapılmış olup ölçüm sonuçlarının sınır değerleri sağladığı raporda yer almaktadır.

Proje alanı belirlenirken madene olan yakınlık çevresel açıdan oldukça önemlidir. Çevresel etkilerin minimize edilmesi için bakir bir alan yerine mevcut santral sahası seçilmiştir. Kömürün konveyör hatlar ile transferi sayesinde nakliye sırasında araçlardan kaynaklanacak toz, gürültü gibi çevresel etkilerin önüne geçilmiştir.

Madencilik faaliyetleri ile doğal yapısı bozulan arazilerin, madencilik faaliyetinin sona ermesi ile doğaya yeniden kazandırılması amacıyla alan rehabilite edilmektedir. Zemin tesviyesi ile maden sahasının arazi yapısına uygun hale getirilmesinden sonra ağaçlandırma yapılarak saha terk edilmektedir.

Afşin Elbistan A Termik Santrali 1980 yılında 4 ünite olarak kurulmuş olup bu tarihten itibaren EÜAŞ tarafından işletilmiştir. 30.11.2018 tarihinde EÜAŞ ile imzalanan sözleşmeyle işletme hakkı şirketimize devredilmiştir. Devir tarihinden itibaren, devir sözleşmesinde yer alan bakım, onarım ve iyileştirme çalışmalarına hızlı bir şekilde başlanmıştır. Santral devralındıktan sonra dünyaca kabul görmüş mevcut en iyi teknikler olarak bilinen bacagazı arıtma sistemlerinin kurulumuna başlanmıştır. Yapılan iyileştirme çalışmaları kapsamında; eski Brüden ESP filtreleri Alman Wallstein Firması tarafından daha yüksek kapasiteli filtrelerle, kül ESP filtreleri ise Danimarkalı FLSmidth Firması tarafından yeni teknoloji sistemlerle yenilenmektedir. SOx arıtımı için mevcut en iyi tekniklere uygun olarak ıslak tip FGD üniteleri kurulmuştur. Eski teknoloji santrale uygulanan yeni teknoloji arıtma sistemlerinin entegre edilmesi için yoğun çaba sarf edilmektedir. Afşin Elbistan A Termik Santrali, Türkiye’de kamu tarafından özelleşen santraller içerisinde bacagazı arıtma tesisi yatırımlarını gerçekleştiren ilk santral olmuştur. Kurulması planlanan yeni üniteler ise en yeni yüksek teknolojiye sahip, akışkan yataklı kömür kazanı teknolojisinde kurulacaktır. Bu sistemin en büyük avantajı ise baca gazındaki NOx ve SOx emisyonlarının kazanda kömürün yakılması esnasında tutulabilecek olması ve emisyon limit değerlerinin çok altında atmosfere verilecek olmasıdır.

Bu nedenle mevcut ilk 4 ünite ile yeni kurulacak 2 ünitenin karşılaştırılması doğru bir yaklaşım değildir. Bacagazı arıtma sistemleri yeni nesil ve santralin tüm sistemleri otokontrole sahip olacağından yönetmelik şartlarının sağlanamayacağı görüşü gerçeği yansıtmamaktadır.

ÇED Raporu içerisinde “IV.2.28 Projenin işletme aşamasındaki faaliyetlerden insan sağlığı ve çevre açısından riskli ve tehlikeli olanlar, Sağlık koruma bandı için önerilen mesafe” başlığı altında sağlık koruma bandına ilişkin aşağıdaki ifadeler yer verilmiştir:

"Yatırımcı firmaya ait mevcut A termik santrali ile aynı ruhsat sahası içerisinde tesis edilmesi planlanan proje sahası için yapılan kümülatif değerlendirmeler, toz ve gürültü modelleme sonuçları, karayolu kamulaştırma sınırları dikkate alınarak; proje alanının batı tarafında 25 m, kuzey tarafında B santrali konveyör hattı olması nedeniyle 30 m, güney yönünde kamulaştırma alanı bulunması nedeniyle yine 30 m sağlık koruma bandı mesafesi belirlenmiştir. Ruhsat aşamasında komisyon tarafından nihai olarak belirlenecek ve onaylanacak sağlık koruma bandı imar planlarına çekme mesafesi olarak da işlenecek ve bu mesafeler Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi tarafından korunacaktır."

Bu kapsamda, 10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı R.G’de (Değişik: Mülga İkinci Fıkra: 19/3/2007 – 2007/11882 K.) yayımlanarak yürürlüğe giren “İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik” gereği söz konusu planlanan proje, 1.Sınıf GSM niteliğinde olup 5216 sayılı yasa kapsamında 1.Sınıf GSM’ye tabi bu tesis, ruhsatlandırma işlemlerini Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi uhdesinde yürütecektir.” Nihai ÇED Raporu içerisinde “III.1 Proje ve Etki Alanlarının Özellikleri” başlığı altında proje etki alanı gösterir harita Şekil III.1.1.1 2’de verilmiş olup haritada Çoğulhan ile birlikte proje etki alanı içerisinde yer alan yerleşimlerde görülmektedir.

Ayrıca Nihai ÇED Raporu içerisinde III.2.9. başlığı altında aşağıdaki ifadeler yer verilmiştir:

“Proje alanının şantiye alanı ve ilave ünite alanlarının büyük bir kısmının 1/25.000 ölçekli arazi varlığı haritasında sanayi alanı içerisinde kaldığı ve ilave ünite alanlarının bir kısmının ise kuru tarım (nadaslı) arazide kaldığı görülmektedir (Bkz. Ek-4).

Planlanan projeye ilişkin olarak kullanılacak tarım alanları ile ilgili T.C. Kahramanmaraş Valiliği İl Tarım ve Orman Müdürlüğü’nün 20.04.2022 tarih ve 5350305 sayılı kurum görüşü yazısında “Bahse konu faaliyet için hazırlanan ÇED başvuru dosyası ile ilgili olarak, gerek dosya gerekse arazide yapılan incelemeler neticesinde faaliyet alanının 3573 sayılı “Zeytinciliğin Islahı ve Yabancılarının Aşılattırılması Kanunu”, “1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu” ve 4342 sayılı Mera Kanunu kapsamında kalan yerlerden olmadığı anlaşılmıştır.” ifadelerine yer verilmiştir.

Bu bağlamda, 19.07.2005 tarih ve 25880 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu gereğince faaliyete başlanmadan önce toprak koruma projesi hazırlatılarak iş ve işlemler yürütülecektir.

Nihai ÇED Raporu içerisinde Tablo I.1.13 (Afşin Elbistan A TES, Mevcut/Kapasite Artışı/Nihai Durum Bilgisi) de atıksu arıtma tesisi kapasitesine ilişkin bilgi verilmiştir.

Tablo IV.2.2.1.1 Tesiste Kullanılacak Proses Suyu Miktarları ve Kullanım Amaçları tablosu içerisinde BGD sisteminde kullanacak su miktarı 1 ünite için 100 m³ olmak üzere toplamda 200 m³ olarak verilmiştir.

Ayrıca rapor Ek-14 Atık Isı Modelleme Raporu içerisinde “Tablo 1.1.2 Mevcut Santral ve Ünite İlavesi Sonrası Nihai Durum” tablosunda da verilmiştir.

Kısaltmalar / Tanımlar Kısımında;

m³ -> Metreküp

sn - > Saniye

olarak açıklama bulunmaktadır. Dolayısıyla 60m³/s saat ifadesinin 60 m³/saat olduğu açık bir şekilde görülmektedir.

E-) HALK SAĞLIĞI, BİYOLOJİ, ZİRAAT VE SOSYOLOJİK OLARAK YAPILAN TESPİTLERE BEYAN VE İTİRAZLARIMIZ

Termik santrallerde çalışanları uzun vadeli meslek hastalıklarından (Pnömokonyoz, KOAH, Akciğer Kanseri, Kardiyovasküler hastalıklar) korumaya yönelik önleyici programlar, Mühendislik Kontrolleri, İdari Kontroller ve Tıbbi Gözetim olmak üzere üç ana başlık altında detaylandırılabilir.

Bu programlar, risk kontrol hiyerarşisine uygun olarak, maruziyeti kaynağında ortadan kaldırmaya veya en aza indirmeye odaklanmalıdır.

I. Mühendislik Kontrolleri (Kaynakta Maruziyeti Azaltma) En etkili önleyici tedbirlerdir.

A. Toz ve Partikül Kontrolü (Pnömokonyoz, KOAH, Akciğer Kanseri İçin Temel)

Kapalı Sistemler ve Otomasyon: Kömür taşıma, kırma, öğütme ve kül depolama alanlarında tozun ortama yayılmasını tamamen önlemek için kapalı taşıma bantları, silolar ve bunkerler kullanılması.

Etkili Yerel Egzoz Havalandırması (LEV): Tozun oluştuğu noktalarda (örneğin kömür değirmenleri, kül boşaltma noktaları) vakum sistemleri kurularak, tozun çalışanın solunum bölgesine ulaşmadan ortamdan uzaklaştırılması.

Islak Yöntemler (Toz Baskılama): Kömür stok sahalarında ve taşıma bantlarında, tozlanmayı azaltmak için su püskürtme veya kimyasal toz bağlayıcılar kullanılması.

Baca Gazı Arıtma Sistemleri:

Elektrostatik Filtreler (ESP) veya Torba Filtreler: Uçucu kül ve partikül madde emisyonlarını yüksek verimlilikle kontrol altına alarak hem çalışanların hem de çevrenin korunmasını sağlamak.

B. Gaz ve Ağır Metal Kontrolü (KOA, Akciğer Kanseri, Kardiyovasküler Risk)

Kükürt Giderme Ve Azaltma Sistemleri: Kükürt dioksit (SO₂) ve Azot oksit (NO_x) gibi solunum yolu tahrişine ve kardiyovasküler strese yol açan gazların emisyonunu en aza indirmek.

Kül Yönetimi: Kül barajlarının stabilize edilmesi ve yönetilmesi, tozlanmayı engellemek için yüzey kaplamaları (sulama, bitkilendirme) kullanılması.

II. İdari Kontroller ve Organizasyonel Tedbirler

Düzenli Ortam Ölçümleri: 2 Yılda 1 güncellenen risk değerlendirmesi çalışmalarında ortam ölçümleri (Kişisel gürültü maruziyet, Kişisel solunabilir tozların konsantrasyonu, Toz içerisindeki serbest silis analizi, Çalışma ortamında toksik gaz ve buhar ölçümü, Titreşim ölçümü, Termal konfor ölçümü, VOC ölçümü, Aydınlatma ölçümü, Sülfirik asit kişisel maruziyet ölçümü, Havada ağır metal tayini, Zehirli gazlar kişisel maruziyet ölçümü, Toplam alkali toz tayini) yapılmaktadır. Ölçüm sonuçlarına göre gerekli önlemler alınmaktadır.

Maruziyet Sürelerinin Kısıtlanması: Yüksek toz veya kimyasal maruziyet riski taşıyan görevlerde çalışanlar rotasyonlu çalıştırılmakta ve maruziyet süreleri sınırlandırılmaktadır.

Kişisel Hijyenin Teşviki: Çalışanlara duş ve soyunma odaları sağlanmaktadır. Kirli iş kıyafetleri ile günlük kıyafetler ayrı tutulmakta ve iş bitiminde duş alınması teşvik edilmektedir.

Eğitim ve Bilgilendirme Programları: Tüm çalışanlara, haftalık toolbox eğitimleri ve yılda 1 kez Temel isg eğitimi verilmektedir. Kişisel Koruyucu Donanımların (KKD) doğru seçimi, kullanımı, bakımı ve depolanması konusunda uygulamalı eğitimler verilmektedir.

Sağlık konularında verilen eğitim konuları:

- ? Meslek hastalıklarının sebepleri
- ? Hastalıktan korunma prensipleri ve koruma tekniklerinin uygulanması
- ? Biyolojik ve psikososyal risk etmenleri
- ? İlk yardım
- ? Tütün ürünlerinin zararları ve pasif etkilenimi

III. Tıbbi Gözetim ve Sağlık Programları

Meslek hastalıklarının erken teşhisi ve ilerlemesinin durdurulması için hayati öneme sahiptir.

İşe Giriş Muayeneleri: İşe yeni girişlerde yapılan sağlık tetkikleri (Akciğer filmi, Solunum fonksiyon testi, İşitme testi ve Kan tahlilleri) işyeri hekimi tarafından incelenmekte ve personelin fiziki muayenesi yapıldıktan sonra personel uygun işlere yerleştirilmektedir.

Periyodik Sağlık Muayeneleri: Sağlık tetkikleri ve periyodik muayeneler işyerinin çok tehlikeli sınıfta yer alması nedeniyle yılda bir kez yenilenmektedir. Gerekli görülmesi halinde işyeri hekiminin yönlendirmesiyle yılda 2 kez yapılabilmektedir.

Periyodik olarak yapılan sağlık tetkiklerinin sonuçları (Pnömonyoz, KOAH, akciğer kanseri kardiyovasküler hastalıklar, işitme kaybı) yetkili doktorlar tarafından değerlendirilmektedir. Hastalıkların tespiti halinde personel gerekli donanıma sahip en yakın hastaneye yönlendirilerek iş yeri

hekimi tarafından takibi yapılmaktadır. Kaynak işi yapan personellerin ayrıca kandaki kurşun oranına bakılmakta ve takip edilmektedir.

İşyerinin acil durum eylem planı vardır. Planda yangın ve patlama senaryolarına yer verilmiştir.

Yangın, Patlama: İşyeri İtfaiyesi personeli ile birlikte 24 saat hizmet vermektedir. Olası yangınlarda Afşin Elbistan B Termik Santrali itfaiye birimi ile yardımlaşma protokolü imzalanmıştır. Yangın önleyici tedbirler (Duman detektörleri, yangın ihbar butonları, gerekli yerlerde otomatik yangın söndürme ve spring sistemleri) alınmaktadır. İşyeri özelinde patlamadan korunma dokümanı hazırlanmıştır. Yeni tesisler yapıldığında veya mevcut tesiste yapılacak değişikliklerde doküman yenilenecektir.

BEKRA mevzuatı yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, BEKRA Bildirim Sistemi'ni kurmuştur. Çevre Bilgi Sistemi bünyesinde yer alan BEKRA Bildirim Sistemi, "Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik" ekinde listelenen tehlikeli maddeleri bulunduran kuruluşların, bulundurdıkları maddeler ile depolayabilecekleri en yüksek madde miktarlarını Bakanlık'a beyan ettikleri sistemdir. Yönetmelik gereği işletmeciler tarafından yapılması gerekli bu beyan, BEKRA Bildirimi olarak adlandırılır.

İşletmecilerin BEKRA Bildirim Sistemine tehlikeli maddelerinin bildirimini yapmasının ardından, sistem otomatik olarak kuruluşun kapsamını belirlemektedir. Bildirim yapan kuruluşun kapsamı ve seviyesi;

? Üst Seviyeli Kuruluş

? Alt Seviyeli Kuruluş

? Kapsam Dışı

olacak şekilde sınıflandırılır.

İşyerinin üst seviyeli kuruluş olması halinde dahili acil durum eylem planı oluşturma yükümlülüğü vardır. Dahili acil durum eylem planı Acil servis hizmeti yürüten kurumlarla(İl Sağlık Müdürlüğü, İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığı) koordineli oluşturulur.

Afşin Elbistan Elektrik Üretim Ve Tic. A.Ş. Bekra bildirimi yapılmıştır ve kapsam dışıdır. Yönetmelikte belirtilen ve işyerinde kullanılan/kullanılacak kimyasal miktarlarının artması halinde yeniden Bekra hesabı yapılacak ve kapsam seviyesine göre gerekli önlemler alınacaktır.

5. ve 6. Ünitelerin kullanılacağı saha hali hazırda kurulu olan Afşin Elbistan A Termik Santrali yerleşkesinin içerisinde yer almaktadır. Söz konusu proje alanı ile ilgili olarak, 5403 sayılı "Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun Uygulama Talimatı'nın 4. Maddesinin 2. Bendi kapsamında "Tarım arazilerinin tarım dışı amaçlı kullanımı kapsamında yapılan müracaatlar, plan yapma yetkisine sahip kamu kurum ve kuruluşları veya EPDK aracılığıyla yapılacaktır." hükmü gereği ÇED sahası içerisinde yer alan ve tarım dışı amaçlı kullanılacak tarım parsellerinin ilçe, mahalle, ada ve parsel numaraları belirtilerek tarım dışı kullanım için Toprak Koruma Projesinin hazırlanacak olup T.C. Kahramanmaraş Valiliği İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ve/veya T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan gerekli izinler "ÇED Olumlu" kararına müteakiben alınacaktır.

Aynı açıklamada "Dava dosyasında yer alan mevcut A (kapasite artımı istenen yere komşu) ve B santrallerinin baca faaliyet durumları" değerlendirmesinde ünitelerin uydu görüntülerinden baca durumlarına göre değerlendirme yapılmıştır.

Bilirkişi raporunda belirtilen tarihlere bakıldığında ünitelerin arızadan dolayı çalışmadığı zamanlar seçilerek konulduğu görülmektedir. Santralin şirketimiz bünyesine 2018 yılından itibaren devir sözleşmesinde belirtilen taahhütler çerçevesinde 4 ünite de faal olarak çalıştırılmaktadır. Üretimlere ait kayıtlar bu durumu doğrulamaktadır.

F-) ORMAN MÜHENDİSLİĞİ VE EKOLOJİ UZMANLIK ALANI YÖNÜNDEN AÇIKLAMALARIMIZ

Raporda verilen bilgiler ve yapılan tespitler, hiçbir akademik çalışmaya dayanmadan sadece yoruma dayalıdır. Santralin projelendirmesinde düşünülen emisyon kaynaklarının bertarafı için kurulacak sistemler göz ardı edilmiş, değerlendirmeye katılmamıştır. Projenin bütünsel olarak tüm sistemleri ile yeniden değerlendirilmesi ve yorumdan ziyade veriye dayalı bilgiler sağlanması gerekmektedir. Yapılan açıklama “Kümülatif Biyolojik görüş için sonuç;” açıklaması ile tezatlıklar oluşturmaktadır. " Bilirkişi raporunun bu bölümünde , Afşin-Elbistan bölgesinin, Akdeniz ikliminin kışları soğuk karasal iklim ile bulunduğu bir bölgede bulunduğu, sıcak ve kurak yaz mevsimi ile şekillenmiş doğal yapının hüküm sürdüğü bir bölge olup aynı zamanda büyük ova kategorisinden Afşin-Elbistan ovasının üzerinde termik santralin kurulu olduğu ve bu alanın Yukarı Ceyhan nehir havzasında yer aldığı bilgisine yer verildikten sonra; Bilirkişi kurulunun bu bölümdeki görüşü de tamamen soyut ve teorik bilgilerden ibarettir. Gelişen teknoloji göz önüne alındığında, termik santrallerin yapım ve üretim aşaması ile linyit kömürünün taşınmasında çevre kirliliğine 2872 sayılı Çevre Kanunu ile bu kanunun uygulanmasına yönelik olarak çıkarılan yönetmeliklere uygun şekilde hareket edilmektedir.

ÇED Olumlu raporunda bu hususta yeterli açıklama bulunmaktadır. Halen yürürlükte olan kanun ve yönetmelikler uyarınca, termik santrallerde hava ve çevre kirliliğini önleyen bacaların yapılması zorunlu olup bu kapsamda baca gazları nedeniyle hava kirliliğinin oluşması mümkün değildir. Bilirkişi kurulunca dayanan raporların 2009 ve 2011 yıllarına ait olup oradan geçen 15 yılı aşkın bir sürede alınan yasal düzenlemeler ve gelişen teknoloji karşısında, çevre kirliliğini önleyici tedbirler alınmıştır.

Yine kurul raporunda ovayı çevreleyen dağların bitki örtüsünün olduğu yönündeki görüşe katılmak da olanaklı değildir. Zira bölge bir bütün olarak incelendiğinde, yalnızca termik santralin olduğu bölüm değil, tüm bölgede yüksek ve dağlık kesimlerinin çıplak ve bitki örtüsü olmadığı görülecektir. Bu husus bölgenin karakteristik bir özelliğidir.

Netice olarak Mahkeme, iptal gerekçesini tamamen bilirkişi raporu ve ek raporuna dayandırmıştır. Oysa Bilirkişi Raporu gerek içeriğindeki tutarsızlıklar gerekse teknik kapasitesinin yetersizliğinden dolayı hükme esas alınabilecek nitelikten yoksundur.

Bilirkişi raporunda, İdarenin takdir yetkisini ortadan kaldıracak sonuçlar doğuran Kamu Yararı konusunda değerlendirmeler yapılmıştır. **Özellikle iki yeni ünitenin yapılmasında kamu yararı bulunmadığı yönündeki Bilirkişi Tespiti teknik bir tespit değildir.** Bu, İdarenin takdir alanına ilişkin bir konudur.

Yerel Mahkemece,

- 1)V. ve VI. ünitelerin kömür ihtiyacının karşılanması için zorunlu olan maden üretim kapasitesi artışından kaynaklanacak çevresel etkilerin hesaplamalara dahil edilmemesi nedeniyle kümülatif etki değerlendirmesinin ve buna bağlı toz emisyonu hesaplarının eksik yapıldığı,
- 2)İnşa edilecek üniteler için projeye özel zemin etüt çalışması ile ünite bazlı taşıma gücü, emniyet gerilmesi ve oturma hesaplarının bulunmadığı,
- 3)Linyit üretimi için zorunlu olan susuzlaştırmanın büyük ölçüde kalıcı ve sonradan giderilemez nitelikteki hidrojeolojik etkilerinin faaliyete başlanmadan önce değerlendirilmediği,
- 4)İlave ünitelerin kurulacağı alan için ayrıca bir jeoteknik incelemenin yapılmadığı,

Hususlarının projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun ortaya konulamadığı sonucuna ulaştığını belirterek ÇED olumlu kararının Hukuka uygun olmadığına hükmetmiştir.

Bilindiği üzere ÇED, yatırımcı yönünden bir “Taahhütler Manzumesi” dir. Uygulama aşamasında yoğun ve katı bir takip ve denetime tabidir. Bu kapsamda karara esas alınan yukarıdaki hususlar;

- Proje uygulama aşamasında denetlenebilecek,
- Gerektiğinde revize edilebilecek,

-İzin süreçlerinde yeniden değerlendirilebilecek,

-Çevresel izleme kapsamında kontrol edilebilecek teknik hususlardır.

Bu kapsamda yalnızca teknik ayrıntılara ilişkin eksikliklerin, projenin çevre üzerindeki etkilerinin kabul edilemez düzeyde olduğunu göstermedikçe tek başına ÇED Olumlu kararının iptali sonucunu doğurmaması kabul edilmelidir.

Sonuç itibariyle, bilirkişi kurulunca somut,teknik ve bilimsel veriler gözardı edilerek soyut ve genel teorik bilgiler ile rapor düzenlenmesi yoluna gidilmiştir.

Ayrıca dava konusu edilen 5. Ve 6. Üniteler henüz faaliyete geçmediği için çalışmayan bir santral hakkında bu denli aleyhe yapılan tespitlerin afaki ve varsayıma dayalı olduğu kuşkusuzdur.

Anılan teknik ve hukuki nedenlerden ötürü, bilimsel yeterlilikten uzak, somut veri ve modelleme içermeyen ve tespit edilen eksikliklerin iptal gerekçesi niteliğinde olmaması nedeniyle hükme esas alınan bilirkişi raporuna göre verilen iptal kararı hukuka aykırıdır.

SONUÇ VE TALEP : Yukarıda açıklanan nedenler ve re'sen göz önünde bulundurulacak hususlar ışığında;

- Temyiz başvurumuzun kabulüne,

- Temyiz gerekçelerimiz ve Yüksek Mahkemenizin resen tahkik ilkesi gereği göz önünde bulunduracağı hususlarla birlikte; Kahramanmaraş 4.İdare Mahkemesinin 11.06.2026 tarih, 2025/91 E, 2026/521 K sayılı kararının BOZULMASINA

Karar verilmesini saygıyla vekaleten arz ve talep ederiz. 17.07.2026

Temyiz Eden Müdahil
Afşin Elbistan Elektrik Üretim Ve Tic. A.Ş
Vekili
Av. Dilşad YILMAZ